

DRĂDEA-MARE (NAGYVÁRAD)
25 Iuliu st. v.
6 August st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 30.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

Un vis mântuitor.

— Novelă. —

I.

„La pomul de aur“ stetea pe o tablă d'asupra unui pom cu frunză poleită, ier de desupt eră scris tot cu litere de aur: „Ilariu Bechiu“ cordonier, însă tabla nu eră aternată, după cum ar pute crede mulți, cari nu-mi cunosc stilul, d'asupra acelu pom, ci stetea aninată pe un zid, lângă o pörtă, dela niște case în o stradă lätăreță din un oraș öre-care în țera ungurului; căci numai în țera ungurului se putea petrece acęsta istorie, de öre-ce numai acolo, și încă în țera nemțului, jöcă românul in loterie, ier: Ilariu Bechiu cordonierul, la pomul de aur jucă de mama focului la loterie, căci unui terno, câștigat pe timpul sodăliei sale (pe când eră calfă ar dice frații noștrii din România liberă și regală) avea se multămescă nu numai măestria sa (luat în înțeles de titlu) dar și tabla cu pomul poleit cu aur.

Ilariu Bechiu o luase în tinerețele sale la „vondoroluit“ cum dice meseriașii noștri, adeca merse prin ale lumi streine, ca se mai vedă cum se mai trage pe calapod și prin alte țeri, cum se căpută cismele și cum se mai carpeșce lumea. El pornise cu doi fërtații ai sei, cu o calfă de croitor și cu una de timplar. Dar nu ajunseseră tocmai departe, căci chiar în conacul cel dintăiu, croitorul fantastic din fire, avuse un vis minunat, i se făcū că vede trei numeri cu litere de aur, și că un glas de pe celalalt tērēm i strigă: ietă numerii, cari vor eși negreșit la loterie. Croitorul se trezi întru acęsta. Eră cam pe la međul noptii. De frică ca se nu uite de numeri, nu voi se mai adörmă, ci le repetă neincetat: 32, 75, 87, Dömnö ajută: 32, 75, 87 și Dömnö ajută: 32, 75, 87, dice într'una, făcendu-și mereu la cruci, și pronunțând din ce în ce tot mai tare acęsta rugăciune stranie. Ilariu Bechiu, prietinel nostru, care avea un somn ușor, se deșteptă la sgomotul ce făcea croitorul, și ascultă câtva timp cu mirare la el. Ascultă cât ascultă, apoi perđend răbdarea nu mai putū făcea și-l întrebă pe croitor: „Ai nebunit mei fërtaate, ori ce-i de dici într'una prostia ceia“.

Croitorul se spăria, că-și trădase secretul, și voiă se cocoloșescă tręba, căci în credința sa deșertă de loteriaș, eră pătruns, că i se va deochiä norocul decă va șci și altul de el.

Întru aceia se deșteptă și timplarul (mėsarul dicem noi) care-l cunoșcea mai bine pe croitor și i șciä năravul, așă el fu în stare a o tăiä scurtă, și a sili pe croitor se-și spună taina. Croitorul povesti deci visul

seu minunat, dar, vai și durere, prin vorbă, una alta uitase numerii, nu mai ținea minte decät numai unul, pe cel dintăi care eră: 32.

— Dömnö, dömnö, — se väieră croitorul, — șciam că mi-ați deochiat norocul, vedeți, acum nu mai șciüt de cât numai pe unul dintre numerii norocoși, pe celălți i-am uitat, ca pământul.

— Ien stai, — dice acum Ilariu, — și eu am visat un număr, dar numai unul singur. L'aș fi uitat căci nu pre pun preț pe asemenea lucruri, dar acum imi aduc așă bine aminte de el, par că l'aș vedé dina-intea ochilor, erä numėrul 75.

— Astai numėrul meu d'al doilea, — strigă croitorul cu bucurie.

— Ce lucru minunat, — il intrerupse timplarul, — și eu am visat un număr, dör nu va fi cel d'al treilea.

— Spune mi-l se ved, — dice croitorul tremurând de așteptare; — 87, — respunse timplarul.

— Hura, el e, hura! — strigă croitorul nebun de bucurie, se sculă, alergă prin casă, apoi ierăși se puse în așternut, apoi se sculă ierăș, ar fi ämblat așă prost totă nöptea, decă nu l'ar fi domolit fërtații sei, și nu l'ar fi silit, se ședă acolo lungit lângă ei.

Spre mai măre siguranță, ca se nu mai uite numerii, i scriseseră cu tibișir pe ușă, unde i gäsiră a döua și diminęta.

Așă erau de convinși fërtații de norocul lor, încät puseră la olaltă toți banii ce aveau, și le duseră la cea dintăiu colectură de loterie.

Ce se mai lungim vorba. Numerii miraculoși eșiră, sodalii câștigară o sumă însēmnată de bani. Lui Ilariu Bechiu i se făcură parte ca vr'o 3000 de florini.

Astfel se înțelegă că nici unul din ei nu mai avū poftă se cutreere lumea, când mănecat, când nemănecat, schimbând la stăpăni și inghițind la venin. Se întörseră acasă și fie-care din ei se făcū meșter.

Croitorul se așeză ca „marșand-tailor“ cu mușterii, cari luau tot pe puf, și-l sărăciră cum am dice de-a valma.

Timplarul deschise un magazin de mobile, aduse gata din Viena. Nimerise însă o marfă frumoșă la vedere, dar din lemn verde, care i se crepă, până se fie vëndută și astfel sărăci și el.

Ilariu Bechiu o duse mai mult timp în bunăstare, căci meseria sa este cea mai sănėtösă, este cea mai grösă la cefă de cât töte. Ce-i drept ingröșă sängele și strică ficății, dar ingröșă și punga și te fereșce de oftică.

Ilariu erä meșter bun, adeca șciä se croiescă bine și se tragă cu pricepere la calapod. El și fără câștigul

cela ar fi făcut bani, ceva mai târziu, dar apoi i-ar fi fost mai trainici și mai cu spor.

Așa însă vedându-se de odată cu bani mulți, nu numai că începuseră să jöce pe marele și să-și lase treaba pe călfi, dar se dete și mai tare bütului.

Puțin câte puțin banii câștigați la loterie, sburară cum veniseră; o mare parte din ele ierăș la loterie, căci Ilariu voia cu tot adinsul să mai câștige odată. Să făcuse tălcuitor de visuri, credea în solomonii, și își încercă mereu norocul, dar i perduse cu totul vênă.

II.

Din câștigul ce făcuse Ilariu în tovărășie cu fërtații sei, nu-i mai rămăsese alt nimic, de cât tabla cu pomul de aur. Nici pe asta n'ar mai fi avut-o, dar nici colectantul, și nici cărcimarnul nu voia să i-o primescă în plată. Astfel rămase dar neatinsă, pe când din tóte celelalte, ce-și cumpêrase cu banii din terno, și ce-și mai agonisise prin cordoneria sa, nu mai rămăsese aproape nimic. Să duseseră mai întâiu călfile, unul câte unul, apoi ucenicii, sculele de prin casă, mobile și așa mai departe. Ilariu rămăsese acum numai cu nevêstă-sa, cu un băiat de doi ani, cu o copilă în fașă, și cu un biet ucenic ca vai de el, cu numele Fortunat, căruia cei din casa cordonierului i diceau Fortunat, căci mai bine li să potrivia în gură cuvântul furtună, care știe ori-ce Român ce însemneză, de cât „furtună” despre care le spusese nașul ucenicului, că ar însemnă „bogăție”, sêu „noroc”. Ilariu numai de dragul numelui oprise pe acest ucenic, căci nu eră tocmai cel mai sprinten din toți căți i avusese, ba din contra eră cam bleg și somnoros; dar visă mult, și Ilariu i tălcuia visurile prin numeri, pe care-i puneamereu la loterie fără ca să-i ierăș v'odată.

La început avu răbdare, dar încetul cu încetul își eși tot mai mult din ele, adeca din răbdari, și în una din zile le perduse așa de mult în cât se apucă de i trase o bătaie sfântă bietului Fortunat.

D'atunci ucenicul susținea mereu că n'a mai visat nimic.

Ilariu îl cređu și nu pré, dar ce eră să facă, cu sila nu putea să-i scótă numeri de vis.

Ne mai găsind așa des numeri promițători, nu mai puneamereu așa des în loterie și astfel i succese a stringe atâți bani de putu să facă ierăș odată, după mult timp o păreche de ghețe din piele nouă de noită, căci dela o vreme în cöce nu trăise de cât numai din cărpituri și căputături.

Comerciantul dela care luase pielea i vorbise de o întreprindere mai mare, i propusese ca să ia ei amêndoi un contract de mai multe sute de părechi de cisme pentru militari, cu condițiuni fôrte bune. Nu cerea dela Ilariu de cât să-i plătescă pielea barem pentru o păreche de cisme, să o gătescă să io aducă, și-apoi să ia pielea pentru două părechi și așa mai departe.

Ilariu să socotise a vorbi cu nevêstă-sa despre această propunere, dar apoi ierăș își luă sêma, și duse în sine, că va găti părechia de ghețe și cu o parte din bani își va încercă încă odată — pentru ultima öră — norocul în loterie. Decă nu va câștigă, apoi va primi propunerea neguțătorului.

Să puse Ilariu pe muncă și găti ghețele. Tótă vremea cât croise, cât le bătuse pe calapot, și cât cususe la aceste ghețe, făcuse la mii și mii de planuri, care de care mai riđetöre, mai frumoșe, mai poetice, căci cismarii au toți o aplecare pronunțată cătră poezie, care, după cum dic medicii, ar proveni din o bôlă de ficăți, ce li să trage din multă ședere.

După ce găti Ilariu ghețele, le dete ucenicului, să

mêrgă în piață să le vênđă, căci la el nu mai venia nimeni ca să poruncescă sêu să cumpere ghețe.

Ucenicul Fortunat merse să esecute porunca stăpânului. Peste puțin să întörse, și duse lui Ilariu, că ar fi găsit un mușteriu, pe cutare neguțător, care ar fi dat cinci florini pe ghețe, dar i-ar fi dis, că banii i va da numai în sâmbêta viitoare. Alții cari ar fi plătit cu bani gata nu i-ar fi promis mai mult de cât patru florini.

Cu tóte că Ilariu avea mare lipsă de bani, preferi să aștepte mai bine până sâmbêta, adeca două sêu trei zile și să ia cu un florin mai mult, de cât să aibă banii îndată și să pérđă un florin.

Trimise dar pe Fortunat ca să dea ghețele acelu neguțător, care voia să le plătescă în sâmbêta viitoare cu cinci florini.

III.

Lui Ilariu i părü un véc timpul până în acea sâmbêta. Nu voia să trecă, örele i să lungea în sêptemâni, zilele în ani. În fine sosi acea zi mult așteptată. Ca pe la prânđ trimise pe Fortunat după bani. Ucenicul merse, dar nu să întörse mult timp. Începü deja a-și face gânduri, care din care mai negre. Acum eră încredințat, că mișelul de Fortunat, o tulise cu banii sei în lumea largă.

— Veđi nevêstă, cât sântem de asupriți de sörte. Cu banii aceștia, pe care mi i-a furat blăstêmatul de Furtunat, câștigam de bună sêmă.

— Ce, dör ier ai voit să-i duci la loterie, — sbieră nevêsta necăjită. Atunci tot una-mi este, ba încă mai bine să aibă parte de acei bani sêrmanul Furtunat, de cât să mi-i mănânce ierăș împêratul.

Loteria să numeșce împêrătescă printre ömênii de rënd, care cred, că în adevêr împêratul s'ar folosi de acea mulțime de bani ce să perde în loterie. De unde să șcie ei a face deosebire între stat, seu tesaurul țerei, și între împêrat sêu lada împêratului.

Ilariu să spăria de arțăgul nevêste-și. În superstiția sa i să făcü acum, că l'ar fi bătut Dumneđu pentru că-și propusese în adevêr a jucă cu acei bani în loterie pe când ar fi putut să scótă din ei un folos mai modest, dar sigur, primind oferta acelu neguțător.

— Nu dragă, — duse deci el acum cu vocea lină și obosită, — n'am voit să-i prepădese în loterie, ci aveam de gând să iau piele, și să me pun pe muncă, căci... și aici să apucă să-i povestescă despre tovărășia ce-i propusese neguțătorul de piei.

— Și tocmai ăst noroc să ni-l strice afurisitul de Fortunat, — sbieră nevêsta disperată, — dar stai, că l'oi învêta eu minte. Me duc la mă-sa, să mi-l caute, din pământ să mi-l scótă.

Acêsta întrevorbire între soți avusese loc la mêsă, după ce isprăviseră cu măncaarea lor destul de prostă. Nevêsta nici una, nici două o tuli pe ușa afară.

Ilariu simți ca o amețelă la cap, se duse de să lungi pe o laviță, ca să se odihnescă puțin.

Ierăș îl cuprinsëră mii și mii de gânduri.

Nu trecü mult timp, cel puțin așa i să părü lui Ilariu, când să pomeni de odată cu Furtunat dinaintea sa. Ucenicul eră cu față spăriată dar tot odată și riđetöre.

Ilariu să sculă de pe laviță și duse cătră Furtunat:

— Unde mia-i âmblat, strengarule, unde ai stat? Adusu-mi-ai banii?

Fortunat își șterse sudorile de pe frunte și respunse:

— Iertă-me stăpâne! Am să-ți spun ceva.

— Ce să te iert? Să șcii că-ți rup tóte ösele din tine decă-mi vei fi prepădit banii, — răeni Ilariu.

— Nu i-am prăpădit stăpâne, — dîse acum băiatul ferindu-se de mîna meşterului, care voise să-i cîrpească una după urechi.

— Ce? tu te joci cu mine blăstematule? — găfăl cismarul.

— Dăcă nu-mi ai prăpădit banii, de ce nu mi-i dai?

— Stăpâne, ți-am dîs că am să-ți spui ceva, de ce nu vrei să me ascuți? — se rugă ucenicul.

— Adă banii, ș'apoi spune.

— Ietă, veđi acest rișcont, — dîse acum Fortunat scoțînd unul din acele revășele de loterie pe care le cunoșcea Ilariu atît de bine.

— Îl ved, afurisitule, ce, dór nu-i fi îndrăznit să joci cu banii mei la loterie.

— Ba am jucat, dar am și câștigat.

— Cum, ce fel, mincinosule? Veđi să nu-ți rup gâtul.

— Deu așa stăpâne, am câștigat cinci-deci de mîi de florini, un terno de 5 florini, atît dîc ómenii că face.

Ilariu se miră el singur de el, cum de nu-l sugrumase pe blăstematul de ucenic, care de bună sémă numai iș bătea joc de el.

— Iertă-me stăpâne! — continuă băiatul. Nu vei rămâne în pagubă. Uite cum s'a întemplat. Când m'ai trimis luni, ca să vînd ghetetele, eu le-am vîndut, și am luat banii pe ele. Domniei tale însă ți-am spus, că cumpărătorul nu mi-ar fi plătit, pentru că visasem trei numeri, de care eram sigur, că vor eși, și așa am dus banii la loterie.

— Nimernicule! — sbucni din peptul cismarului. Cum ai îndrăznit, cum ai putut să te gîndești măcar la asemenea lucru.

— Să me gîndesc? D'apoi n'am învățat dela dta să tâlcuiesc visurile și să caut numeri pentru loterie? Dar voi fi recunoscător pentru învățătura dtale și-ți voi da a patra parte din câștig.

— Și deu, nu minți, ai câștigat? Unde-s banii?

— Banii nu mi-au dat încă, căci nu au venit încă dela Sibiu. Dar ietă rișcontul, și ietă și numerii eșiți. Veđi că am făcut un terno.

În adevăr numerii de pe revășelul de loterie se potriviau cu cei de pe biletul, pe care erau însēmnați numerii eșiți.

— Adă rișcontul! — strigă acum Ilariu. Este al meu, căci ai dat banii mei pentru el.

— Să-ți dau jumătate stăpâne, dăcă nu te mulțămesci cu a patra parte. Nu-i drept să-mi ceri totul, căci numerii i-am ghicit eu.

— Adă iț dîc, — sbierà meşterul sîrind spre ucenic.

Fortunat, îngrozit de furia lui Ilariu, voi să o tulescă pe ușă, dar fu prę târđiu. Mîna vigorósă a cismarului îl și apucase de grumaz. Degetele se încleștară tot mai tare, băiatul se sminți de vr'o dáu ori, ántáiu mai tare, apoi mai încet, tot mai încet, ier la urmă nu se mai mișcă de loc. Nu mai resuflă — eră mort.

Pe Ilariu la acésta descoperire îl trecură niște sudori reci.

Acum degetele sale se decleștară, băiatul căđu la pămînt.

Ilariu stete puțin ca lipsit de ori ce putere, însă de-odată iș veni în fire. Luă mai ántáiu rișcontul din mîna băiatului, apoi îl încarcă pe bietul Fortunat pe spinare, și îl duse în pivniță, unde făcu în grabă o grópă și îl îngropă pe nefericitul de ucenic.

IV.

— I-am dat de urmă, — dîcea nevêsta lui Ilariu.

Acesta se îngrozí. El tocmai cu vr'o câteva minute se întorsese din pivniță unde ascunsese urmele omorului seu. Cum se fi dat nevêstă-sa de acele urme, se întrebă el spăriat.

— Blăstematul te-a mințit, el a luat banii pe ghetete încă de luni, și șcîi ce i-au făcut, — continuă nevêsta.

Ilariu eră p'ací, p'ací se se dea de gol, se spună că șcîe, dar spre fericirea sa iș luă séma la timp, vêđu, că nevêsta i vorbeșce de altă urmă, adeca de aceia a ucisului, ier nu de aceia de care se temea el.

— De unde se șcîi? — respunse deci cismarul, silindu-se a nu-și perde cumpétul.

— La loterie, la loterie, — strigă nevêsta.

— La loterie, — repetă Ilariu ca un rêsunet.

— Așá deu, și încă ce-i mai frumos, am aflat că ar fi câștigat cu banii noștrii cinci-deci de mîi de florini.

— Cinci-deci de mîi de florini, — repetă Ilariu.

— Dar, cinci-deci de mîi de florini și încă nu i-au ridicat.

— Și încă nu i-au ridicat?

— Nu, căci n'a venit banii dela Sibiu, loteriașul dîce, că nu vor veni de cât peste vr'o patru, cinci dîle. Dar ce ai de stai mut și nu dîci nimic, ți-ai pierdut graiul de ciudă?

— De ciudă? Dar de ce să-mi fie ciudă?

— Apoi fiind că n'ai câștigat tu banii, ci ucenicul teu.

— Dăcă i au câștigat ucenicul, cu banii mei i au câștigat, și prin urmare nu sînt ai lui, ci sînt ai mei.

— Vorbă se fie. Da, dăcă ți-i-ar aduce el de bună voiă, dar altmintre nu.

— Dîci că nu i au ridicat, prin urmare este des-tul dăcă ne va da rișcontul. El póte că nici nu șcîe nimic de câștigul seu.

— Cum se nu șcîe, căci a fost la loterie și a aflat.

— Apoi chiar dăcă șcîe trebuie să-mi dea rișcontul, cu binele, séu cu rêu.

— Și ce vrei să faci cu rișcontul?

— Ce întrebare? Voi ridică banii cu el.

— Cum se nu, — strigă muierea cu o vóce pę-trundătóre cu tóte că rágușise de vorbă multă, — cum se nu? Loteriașul nu va da banii nimenui de cât numai chiar lui Furtunat.

— De unde șcîi tu una ca asta?

— Mi-a spus loteriașul, că Furtunat ar fi venit la el și intrând cu rișcontul în mână, ar fi cerut să-i numere de grabă banii pe care i-a câștigat. Loteriașul i respunse: Mai stai puținel fétul meu, căci nu arde nicări.

La asta i dîse Furtunat: Dar pe mine me aștéptă stăpánul acasă cu banii. Loteriașul dîse: Du-te spune-i stăpánului têu, să aibă încă puțină rábdare, căci banii trebuie să vină dela Sibiu și că n'au sosit încă. Ier acum începú Furtunat să plângă, dîcînd: Sêracul de mine, ími va rupe stăpánul tóte ósele dăcă nu-i voi duce cei cinci florini. Domnule loteriaș, eu am pus cei cinci florini fără șcîirea stăpánului la loterie, deci câștigul e al meu, căci dăcă n'ar fi câștigat mi-ar fi scos cei cinci florini din piele. Dăm barem trei părți din câștig acum, a patra parte ți-o las dtale, iț dau rișcontul. Loteriașul eră p'ací p'ací, se primescă, dar apoi iș luă sémă temêndu-se, că póte nu va fi lucru curat, cu acel rișcont. Dă-mi măcar cinci florini împrumut, se rugă acum Furtunat, dar loteriașul obosit de atáta

vorbă, îl isgoni. Numai de una te rog, ca pe Dău, dăse Furtunat până să iasă, ori cine ar veni cu rișcontul, afară de mine să nu-i dai banii; numai mie să mi-i dai, căci decă vine altul și mai cu sémă stăpânul meu să știi că m'a omorit.

— L'am omorit, — sbiera meșterul Ilariu.

— L'ai omorit țipă nevastă-sa sguduindu-l din resputeri.

V.

— Ce ghăfăi așa stăpâne? — întrebă Furtunat.

— Unde-s? cine-i? lăsați-mă! aoleo! aoleo! lăsați-mă. Nu mă duceți la poliție.

— Visază, — își dădea în sine băiatul, care venise acasă, și găsind pe meșterul adormit pe bancă, îl sguduse nițel, să-l deștepte, ca să-i dea cei cinci florini pe care i încasase.

Ilariu nu se trezise încă deplin. Visul seu grozav, căci toate câte le petrecuse, de când se dusesse nevastă-sa, nu fuseseră de cât niște vedenii a somnului seu cel greu, acest vis se continuă, lui i se făcea că ar fi venit gendarmii ca să-l ducă la poliție. El deci se svércolia pe banca sa până ce cădă jos, dar în acest interval i se făcu, tot în vis, că l'a și dus la furci, și că l'a spânzurat și că acum a cădut în o prepastie adâncă.

Lovindu-se de podini se deșteplă în fine. Deschise ochii și privi cu o grăză nespusă la Furtunat.

— Ce, și tu ești în iad? — întrebă el cu vocea tremurândă. Te-a luat satana dór, fiind că ai murit nespededit și necuminecat. Dómne sfinte, ce-o mai fi de mine!

— Trezește-te domnule, — dăse băiatul.

Acum în fine bietul cordonier își veni în fire. Să sculă.

— Unde ai fost? — se resti acum cătră ucenic.

— Am mers să-ți aduc banii pe cisme.

— Și i ai adus?

— Ietă-i.

În acest timp veni și nevastă-sa, care vedând pe Furtunat eră să se arunce pe el ca să-l bată, dar Ilariu o opri!

— Lasă-me, să-l bat, — țipă femeia, — să mă facă el, strengarul să ămblu atâta vreme după el. Unde-ai fost blăstematule?

— Unde a fost, unde n'a fost, bine că-l vedem teafăr sănėtos și cu banii în mână. Să-l iertăm de astă-dată muliere, căci prin întârziarea sa m'a făcut de m'am lungit pe acea laviță, unde am avut un vis înfricoșat, dar tămăduitor. Hai plecă, — se adresă el acum cătră ucenic, — de astă-dată scapi nebătut, dar să știi, că acum se schimb aici lucrurile; ne vom pune pe muncă și prin urmare vai de tine, decă vei mai îndrăzni a pierde véra, cum ai pierdut-o astăzi.

Furtunat, care se simțea vinovat, căci în adevăr zăbovise cu alți copii pré mult pe la jocuri pe stradă și pe la blăstēmății, plecă imbucurat și își vedă de trebă.

Ilariu se apucă de povesti neveste-și, câte i se făcuse lui că veduse în visul de adineorea. Muierea îl ascultă și dăse apoi:

„Veți asta-i semn dela Dumneđu ca să te lași, de afurisitul de joc, și este tot de odată o mică pedepsă pentru cugetul réu ce-l avuseși, cu cei cinci florini.

— Așă-i dragă astea mi le-am dīs și eu, îndată ce mi-am venit în fire, după tãrbăcēla aceia de somn. Nu voi lipsi a face după imbierea neguțătorului. Me duc chiar acum să cumpăr piele cu acești bani și... bun e Dumneđu.

Ilariu Bechiu să duse, cumpără pielea, făcu cisme din ea, le duse neguțătorului, care i dete altă piele pe cismele sale, și așa mai departe muncind mereu, să pomeni în una din zile cu o calfă pe lângă ucenicul Furtunat, apoi încă cu un ucenic, apoi cu două calfi, cu trei, ba aduse la cele din urmă numărul călfilor sale la vr' o 15.

Tabla sa cu pomul aurit lucea și strălucea și i ducea vestea lui „Ilariu Bechiu“ până peste nouē sate prin țeri învecinate, cu un cuvēt meșterul Ilariu, din cei cinci florini și cu sirguința sa și cu mintea sa și cu bună gospodărie, făcu mai mulți bani, de cum avusesse vr' odată, chiar și atunci când făcuse terno la loterie cu ferțații sei.

Lumea dăcea că ar fi ajuns chiar cifra de care visase că ar fi câștigat Furtunat adeca cinci-deci de mii de florini.

Ier acesta, adeca Furtunat, făcându-se calfă și mergēnd prin lume, să întorse peste căți-va ani și găsi în casa dlui Bechiu o fetică, rumeióră, pe mademoasela Nastica, care nu dăse ba, când o ceru dela tată-sau în căsătorie.

Astfel Furtunat deveni ginerele lui Ilariu Bechiu și urmașul seu în maestria de cordonerie ba la cele din urmă moștenitor al caselor, care purtau cu fală tabla la pomul cu frunzele de aur.

Nu șciu bine decă Furtunat au avut séu are copii, dar decă are, apoi șciu bine, că nepoții meșterului Bechiu, nu au remas la meștesug, ci vor fi învățat carte, și să vor fi făcut domni. Pécac, nu dór de învățatura lor, dar de trufia lor, căci cu totă starea și cu totă învățatura omul póte remănea meseriaș și póte aduce cu asemenea muncă adese ori mai bune folóse omenimei, decât niște coconăș, ămblați prin școli, dar remași la capete cam goi și la pungă moi.

Acum însă să ne luăm diua bună dela cetitori și să dorim: la anul cu bine!

Theochar Alexi.

Haiducul!

Numai codrulețul drag
Dă dreptate la sérac,
Numai arma de pe spate
Dă séracului dreptate.

Cantec popular.

„a adus demult prin codru a iernilor troiani,
Cântând în fluer sue voinicu-'n Călimani;
La brău două piștole țintite-i strălucesc
Și stâncele pleșuge departe i zimbesc.

Colo în pisc alérgă și ca un șoim cu drag,
Ș-aruncă ochii rôtă, privind în lung și 'n larg,
Și-apoi rădēmând cotul pe durda lui iubită,
Esclamă: „N codru numai e viéța fericită!

Vai! am ajuns acolo, cât numai codrul drag
Mai dă în astă lume dreptate la sérac;
Numai cu-astea oțele și arma de pe spate
Séracu-și mai căștigă o umbră de dreptate“.

Apoi își șterge fruntea și armele-și încercă
Pe rēnd din vérvul stâncei pe toate le descarcă
Și stâncele din préjmă prin farmec să tređesc
Și văile și codru sēlbatec țiuesc.

„Aleii fiară străină, de-acum să te pădești,
De nu vrei cu-a ta sórte în drum să te 'ntēlnești“.

B. U. Cluj / Central University Library Cluj

In baie.

Aşă grăieşte singur ş-apoi ieră cu drag
Ş-aşintă ochii rotă privind în lung şi 'n larg.

Şi ier începe-a dice : „Măi codre frăţioare!
Aşă-mi vine de jale şi inima me dore,
Când ved că 'n astă lume cu greu amar şi chin
Săracu-'n veci asudă pe sém' unui străin.

Dar uit de astădi totul, uit ori şi ce amar,
(Căci ierăşi sânt în tine, şi tu eşti verde ier,
Aici în a ta umbră durerile-mi innec
Ş-aş vré în veci cu tine tovărăş sē me leg.

Căci n'afli 'n lumea 'ntrégă lovarăş mai iubit,
Ca arma ce-ai în mână ş-un codru 'ntinerit*.
Aşă cântă haiducul şi ochii lui de foc
Sêlbateci peste codru se 'nvért şi se întorc.

Ş-apoi se pierde 'n gânduri, de odată 'n valea-adâncă
Par că zăreşte ceva ş-uşor din stâncă 'n stâncă,
Sbôră cântând sêlbateci : „O! numai codrul drag
Mai dă în astă lume dreptate la sêrac*.

V. B. Muntenescu.

E l m i r a .

— Roman original. —

(Înceiere.)

— Nu eu, ci Lia sorióra mea; eu sânt tot Elmira
de atunci . . . Elmira Scurtescu!

Ceriu şi pământul păreau că se învêrtiau în chaos
pe lângă el.

— Ddeul meu, e cu putinţă? — strigă el ţinên-
du-se de spatele bancei.

Şi ierăş se făcù tăcere; tăcere întreruptă de gla-
sul doctorului şi de risul copiilor.

Când Severin deveni stăpân al emoţiunii viforóse,
vêđù pe Elmira dispărênd în o alee laterală.

VI.

În diminéţa următóre el cerù o întrevorbire dela
Elmira. Cu sinceritate bărbătêscă, eră gata a-ş mărtu-
risi tótă vieţa.

— Vrei sē-mi respondi una? — întrebă ea
privindu-l drept şi serios.

— Vreu! fi-mi judele într'astă lume, precum Ddeu
imi va fi în cealaltă! — dîse el cu statornicie.

— Am gândit adese de ce te-ai dus atunci, ne-
luându-ţi rēmas bun dela noi? Credeam a nu-ţi fi de
tot indiferenţi, — continuă ea. Părinţii te stimau, şi
eu te preţuiam ca prieten şi mântuitor . . .

— Dră! — strigă el ca innecat de chinuri
interne.

Ea continuă:

— Şi atunci la „nenorocita petrecere“ după aceea
la noi, cât de straniu ai fost; te-am vătēmat óre
cu ceva?

— Oh! nu, te asigur că a fost alt ceva! — dîse
copleşit de tot.

— Atunci esplică-mi! Erăi pré solid şi prudent
pentru o faptă nemotivată . . .

Severin se ruşină de adevêr, şi totuş pentru o
lume nu ar fi minţit.

— Am fost un nebun! — recunoscù el accentuând
că tineréţa se duce uşor pe ghiată.

— Aşă dar a esistat ceva? — întrebă ea. Porta-
rea dtale mi-a dat mari supērări.

Vorbele ei îl mişcară; aceşti ochi nu se prefăceau
— atâta esperinţă avea acum. În nebunía unui mo-

ment cređuse că righida jună e de acele femei prac-
tice, care alergă ca puşcaşul după vênat. Putea-se co-
rege cândva acésta păcătuire!

— Elmira! — esclamá el, — laşitatea unei clipe
m'a pedepsit cu ani de suferinţe . . .

— Ai gândit dar rēu despre mine? — întrebă ea.

Şi el i spuse de Tasilo, de epistolele ce-i aretase,
şi de proiectul căsătoriei cu Brancu.

Suriđend prin lacrimi i impută ea:

— Şi aste tóte le ai cređut dta, că părinţii mei
sânt de acei speculanţi ce caută cât mai uşor a se
scăpă de copii lor? Altcum Tasilo nu a falsificat mult.
Epistolele în adevêr erau pentru Brancu, nepot de soră
tatei. Fiind că el în moralitate iş luă pe stăpânul seu
de model, aşă părinţii mei i spuseră pentru totdeuna,
că este şters din inima lor!

Pocăit i cuprinse Severin mânilorogându-se:

— Iértă! a şi fost cumplit; ce-am cređut de dta,
ca blăstēm căpētai o altă soţie. La picióre iş pun vi-
novatul meu cap!

— Şi dta încă la maiial suspiciónai? — in-
trebă ea.

— Da! şi m'a constat o luptă duplă, vêđendu-te
că petreci cu Tasilo . . .

— Şi tot el mi-a spus de Afra, ca cea mai pros-
pētă învingere a dtale! — apostrofă Elmira.

— Oh! intrigantul, cum ne-a orbit. Resplătirea i
va urmă şi lui, — poffi Severin.

— Ia urmat deja! — dîse ea îngândurată.

Îndestulat de asta, continuă el:

— Te-am iubit Elmira, şi de nu ţi-am destăinuit
planul viitorului, aveam cauză. Voiam se aştept un
post, o temelie sigură; şi fiind că amēndoi eram tineri
gândiam că aşteptarea nu o sē ne strice. A fost şi
Ddeiescă asta nădejde, până nu vêrsă Tasilo veninul
limbei sale. Atunci săpat de ascunse dureri, dori-
am dela dta adevêrul. Suferind nemărginite torturi, eram
bolnav de otrava ce mi se viri în sânge. Când te ochii
la braţul seu, în „nenorocita petrecere“ imi păruşi rece
şi cam confusă. Rănit adânc me încurajai a întrebă
de Brancu. Afirmarea că-l cunoşci imi intunecă şi cea
din urmă nădejde. Te ţineam mirésă făgăduită, de aceea
fugii . . .

— Ah! cum m'ai judecat de rēu, socotindu-me de
o rafinată? — dîse ea, — cât de puţin pricepusi a
ceti în inima tinerei fete . . .

— Elmira dragă! iértă-mi, tóte greşelile, şi spune
vrei sē fii a mea, aşă cum me-a destinat simpatia dela
ântăia nóstră întēlnire?

— Eşti căsătorit! — grăi ea seriósă, — căci il
preţuia mai mult decât sē-i dea o nădejde deşértă.

— Dar ea m'a părăsit pentru altul . . . un fost coleg.

— Care l'a iubit înainte de-a o innălţá la numele
dtale? — întrebă ea.

— Vai! o şcii? Cu el, şi alţi vagabonđi comedi-
anţi mi-a pătat onórea, şi mi-a răpit copilul . . .

— Ori cum Severin, eşti cununat. Şi ce impreună
altariul, sē nu despartă profana mână a omului! —
dîse ea cu glas serbătoresec.

El se inchină profund; întelegēnd-o deplin, încă în
acea đi plecá fără dreptul de a-i scrie cândva.

— De nu e şi de asta órá amăgire, m'a găsi şi
fără scriere, — gândi Elmira indestulită cu sine.

VII.

Depunēnd o cunună prospētă pe mormēntul Vio-
lei, părăsi locul ce fu martor atâtor episoade însēm-
nate pentru ea. Întórse ierăş în aretul părinţilor cu inimă
tineră şi voiósă, câte odată inrumenind de un cuget
tainic şi fugător.

Un doctor în medicină eră fala ei, şi bucuría pă-

rinților. Eră frățiorul Iancu care reactivat în serviciu militar ajunsese gradul de supralocotenente, portând cu dreptă mândrie uniforma ce-i dá o figură voinică.

Ea îl iubiá cu frageđime ier el adese i ăicea : „De nu mi-ai fi soră, m'aș îndrăgosti de tine!

Suridënd întrebă Elmira : „De ce chiar în ea, au nu trecuse de mult în stadiul fetelor bêtrâne?“

Șcie Dăeu! — apostrofă el, — anii în loc de a-ți strică, te-au făcut mai interesantă. Ești fără sbêrcituri, ba cu obraz plin, bustă rotundă, și ochi luminoși. Ênsuș argințiuł teu pěr iț dărueșce o caracteristică neobișnuită!

Lângă acești frați iubitori, erau părinții fericiți; Lia cu soțul ei, și mica copilă ce se necăgia foc, căci Hector nu i prezentă pe două labe. Nu credea ea cu capul ei că el nu numai că nu pôte stă după poftă, dar nici că mai auđe bietul porunca ei.

Umorul lui Iancu i concentră cu drag la olaltă, povestind când una când alta din pațaniile sale mai prospete. Deosebi i asigură de suprinderea ce avuse când în un marș ostentiv auđi din șanțul ce marginia drumul, strigătul dureros al unei muieri ce iș chiamă mórtea.

Graiul românesc și trăsurile vorbitore de alte vremuri mai bune, îl îndemnase a o întrebă de trecutului ei.

— Și ia ghiciți bunilor mei, cine mi-a spus că este? — întrebă Iancu scuturându-și cenușa cigaretei.

— Nime alta decât nevêsta lui Severin, despre a cărui nenorociri istorisi Elmira. Amărită părăsită, slabă de lóme și cuprinsă de o bôlă fără tãmăduire; străini miloși o luară pe car predându-o spitalului de gar-nisonă.

Cu ce putui i ușorai chinul. În ultimul stadiu al bólei scrise lui Severin, și el nu întârđia a-i iertă și a-i închide ochii!

* * *

Trecuse timpul de doliu, și nici un cuvânt al Elmirei nu rechemă pe Severin.

De sine și împăcat cu tóte veni în o după amiéd; predându-i un bilet în care Tasilo revocă tóte nesocotitele sale calumnii de odinioară.

Eră satisfacțiunea făgăduită lui Stircea.

La fericirea familiară a învățătorului se încălđi Severin spunënd fără sfielă, că a rupt cu trecutul, dorind a părăsi ênsuși locurile unde se acăpase cu otravă.

— Aici am fost mai bun, aici vreu să trăiesc, — ăise el cerënd pe Elmira ca soție.

Părinții se învoiră, dar Iancu puse condiția ca înainte de-a întrebă pe Elmira să-i făgăduiescă : „ântai că va ceti din dóscă în dóscă un ăiar cu inițialele E. S. și-a două că pentru o lume nu va răbdă în casa lui, cărți de-a lui Heine“.

În alte împregiurări ridea Severin de asta propoziție glumită dar acum iș aduse aminte că există naturi cari numai înaintea unui ăiar iș mărturisesc ce au mai taimic. Acele naturi apoi fie ori-cum sbicuite de cruđimele destinului, nu strigă, nu se vaietă, dar din când în când se recorese cu scrierile acelora ce au suferit ca dênsele.

Sub braghinul crenguros ceti tóte marturisirile Elmirei și tot acolo primi inelul ei în semn de logodnă.

Severin care se ținuse ars ca stejarul trăsmit, acum se simția redat unei vieți mai fericite.

A fost un moment sfânt, ceriul eră martor că inimile lor se găsiră!

Brațul lui Severin încungiură talia Elmirei șoptind în raiul peptului seu : „Nici odată nu va cuprinde un bărbat, statornica iubire a unei inimi femeiești!

Emilia Lungu.

Suvenirii și notițe de călătorie.

(În Transilvania, România și Dobrogea.)

(Urmare.)

XXXIX.

Dar să me întorc la excursiunea mea dela Măcin.

Trecerea am făcutu-o pe un vaporăș carele abia cuprindea la 20 de persoane. Acesta eră proprietatea unui grec din Brăila carele înireținé comunicație între Brăila și Măcin. De și acest vas eră micuț însé fugia cu o iuțelă mare. În un cês și circa 10 minute am ajuns la portul Măcinului. Cu mine mai călătoriau afară de niște turci din Măcin, niște greci și femei grecóice, și vre-o 3 ovrei. Începură a povesti mai ântai pe greceșce apoi pe româneșce. Obiectul de discusiune eră de speculă ce pe mine nu me interesă. Jidanii cu deosebire iși dá multă trudă a me atrage în vorbe cu ei. În urmă începură a me esamină mai de aproape unde merg, ce voi face cu plantele ce recoltez etc. Însé mie îmi placea mai mult a privi malurile Dunării, acoperite cu tufișe de salcii și pe cari iși aveau pescarii colibele și luntrele lor, îmi placea mai bine a privi munții Măcinului, cari păreau din ce în ce a se apropiă mai tare. Dară de jidan nu scapi cu una cu două, așa-i natura lui. În sfârșit mi-am propus se păcălesc pe jidani. Erău numai doi căci unul debarcase la Podbași. M'au fost întrebat ce voi face cu plantele recoltate. Le am dat respuns cumcă le voi vinde în țera ungurescă cu niște prețuri fôrte mari. Chiar aici la Măcin, sub pôlele muntelui se află niște specii cari un singur exemplar costeză prin Ungaria câte 20—30 franci.

Jidanii mei începură a face ochi mari și a se interesă cu tot deadinsul. Minciuna mea ș'a avut efectul dorit. De aci în colo nu mai aveam pace.

— Să ne spui și nouă cocóne acele ierburi și-ți plătim bine, cât poțești.

— Acum nu me pot lăsă la têrg însé peste 5 ăile me cercați în Brăila la otel Hugo, și atunci vom stipulă condițiile de têrg, numai se veniți cu parale. De acuma ve pot spune că acele plante sânt veninosé, al căror venin prinde mai bine la cei ce mănăcă usturoiu (aiu).

Jidovii mei chiar mănăcasé usturoiu încât nu puteai stă în apropiarea lor. Făcură ochi mari și încetărăm cu discursul.

Întru acea ajunseseam la unul din cele două vasă cufundate în canalul Măcin carele se află ceva mai aproape de țermurile drept. Chiar atunci se trudeau nescari pescari ca să-l desbrace de legăturile și cuiele de fer. Conducătorul vaporășului mi-a descoperit cumcă acesta ar fi vaporul Hefsi-Rahman, cufundat de bravul major de atunci și acum colonel locotenent de marină, Murgescu.

Ajungënd la portul Măcinului un alt necas mi se pune în drum. Toți pasagerii au trebuit să-și arate pasapoartele s. certificatele pentru justificare. Un curcan și un funcționar polițian după cum mi s'a recomandat făceau controla. Eu am așteptat până mai în urmă.

Am cređut cumcă numai așa me voiu scăpă, deci spunëndu-le cumcă îmi lipseșce documentul de legitimațiune m'am rugat a fi condus la subprefectură. Funcționarul după ce m'am recomandat s'a arêtat cu multă complesanță, a dispus a mi se luă pachetul cu plantele și m'a însoțit până la cancelaria de subprefectură. Subprefectul nu eră acasă însé avea substitut.

Am fost condus în un edificiu carele din depărtare avea un prospect frumos, eră cu etagiu și destul de mare. După ce te apropiai însé se vedeau numai

decât urmele războiului trecut, cari nici până acuma nu s'au putut vindeca. Dl funcționar de poliție numai de cât m'a recomandat la toți ceilalți și spre mirarea mea nime nu mi-a mai cerut document de legitimare, din contră șeful s'a escusat pentru că am fost molestat cu această cerere, însă dășii sunt îndrumați la această prin ordin ministerial, și nu fără motiv căci o mulțime de oameni vagabunzi au început a se strecură în România. Eu am laudat și binecuvântat acești pași ai guvernului și ai organelor sale. Numai o controlă cât de aspră va fi în stare se pună barem în câțva sfirșit la atâtea inundări cu deosebire de străini.

La recomandăția acestor domni am tras la un otel (birt) în care eră birtăsiță o nemțică și unde avea locuință și medicul de plasă dr. Crucean. Până la dejun, am voit a folosi timpul pentru a cunoșce mai deaprobe acest orașel. Și în adevăr mi-a plăcut mult buna ordine ce am aflat. Stradele pavate, luminate și curate. Un număr însemnat de prăvălii și de cafenele. Casele puține înfătoșau prospect de oraș, însă toate exprimau o bună ordine. Locuitorii sunt mestecați. Români, Turci, Greci și Ovrei. Edificii mai însemnate sunt: o subprefectură, o posto-telegrafie, căsarma, 2 geamii (biserici) turcești, școla românească de 3 clase. Măcinul este reședința administrațiunii și a tribunalului de plasă. Plasa Măcinului numeră 14 comune, dintre cari multe comune sunt formate din mai multe cătune.

Abia așteptam se trecă dejunul ca să pot face excursiunea mea botanică de mult dorită. Căldura eră mare, eră tropică precum eu nu am suferit nici când, însă dorul meu de a recoltă la Măcin eră și mai mare. M'a îmbucurat mult căci la această s'a oferit și d. dr. Crucean cât și d. director dela școla românească Ion Roman, Transilvanian de nu me înșel dela Reșinari. Excursiunea noastră eră proiectată pe platoul din dosul Măcinului, precum și cōsta nord-vestică a muntelui. Ni-am provedut cu cele de lipsă, numai una am uitat, se ne luăm apă seu vin pentru că eram de credință cumcă la pōlele muntelui trebuie se aflăm vre-un isvor, apoi am plecat la drum.

Am amintit mai sus cumcă Măcinul este așezat pe cōstele platoului de care amintesc. Până nu ajunge omul în dosul Măcinului nu știe cât este de estins acest platou ce este acoperit cu o mulțime de grădini și holde, toate bine cultivate. Tot aci se află în apropiere o mulțime de mori de vânt. Eu am numerat peste 20, dar nu le-am numerat toate. Se vede cumcă aceste mori sunt cautate și de satele din giur mai din launtrul Dobrogei unde nu este vânt așa puternic ca lângă Dunăre.

Căldura nu ne lăsă se mergem mult ci ne siliă se căutăm umbra unui pom, seu chiar și numai a unui gard. Dl Roman se obosise atât de tare încât drul i sfatui să se rentōrcă, cu atât mai vērtoș căci mai înainte avuse friguri. Rēmăsei numai eu cu dr. Crucean. Căldura o suportam cum o suportam, dar acuma ne ajunse o sete teribilă. În drēpta și stanga nici un părău nici o fontăniță. Ne duplicam pașii pentru a ajunge la pōlele muntelui unde ni se spuse că ar fi niște isvōră bune cu apă rece.

La pōlele muntelui am dat de o colibă turcescă la o pepinișce. Prin semne ne-au înțeles cumcă avem sete, ne dede un vas cu apă, însă apa eră atât de caldă și rea cât nu am putut se bem. I-am întreat de vre-o fântână, mai mult numai prin semne căci româneșce nu șciau ier noi nu șciam turceșce. Ne-au respuns „su“, „su“! și ne-au arētat cu mâna spre sud.

În urmă am ajuns la o fântână chiar la pōlele muntelui ascunsă în un tufiș de stejari, mestēcăn și aluni. Apa eră sub impregiurări rece însă fântana eră

plină de lăna brōșcei și de brōșce. Ne a trecut gustul de beut și chiar și setea. Pe când petreceam la această fântână soseșce aci o țerancă română după apă.

Am întreatu-o cum pot bea apă din o fântână plină de brōșce și lăna brōșcescă?

— Ei domnilor! dar cine a vēdut isvor bun fără brōșce? O fântână ca asta nu se află în tot ținutul de aceea se numeșce „fântana de lēc“. Uitați-ve în stejărelul cela, câte petele și alte semne, atăția oameni s'au vindecat bēnd din această fântână. Dară nici a suta parte nu sunt semnele.

— Pentru ce s'au pus acele semne? — am întreat noi.

— Fie-care om când duce apă anumit de lēc pune un semn în acel arbore apoi aruncă puțină piță și sare în fântână, căci altcum apa nu-i de lēc. În adevăr acel arborel eră împodobit cu o mulțime de pantlice în toate colorile, bucăți de pânză, lăna colorată etc.

Femeia ne indreptă mai spre sud la altă fântână cu apă mai clară. Dēla o pepenișce a cărei proprietar eră Român, ne conduse un fecior cu carele am povestit multe. Dēnsul ni-a scos apă din fântână și ne-a oferit cu multă bunăvoință, dīcēnd cumcă mai bună apă nu vom găsi nicăiri. A fost un isvor mai spre sud mai avut în apă, însă cu seceta asta mare a secat de tot.

Am trebuit se bem așa cum eră, de și eră caldă și miroasă a nămol. Ne-am ferit însă a bē multă ea se nu ne bolnavim.

În urma acestor suferințe credeam că me voi despăgubi prin o recoltă avută pe muntele Măcin, însă acesta eră roșit, eră ars de arșița sōrelui. Abia ici colē la umbra unui arbut seu în dosul unei stānce se află câte o plantă înflorită, însă toate de cele mai respândite ce le poți află lângă ori ce drum seu pe ori ce rit și nu este trebuință a face investigațiuni botanice chiar pe munții Măcinului și în o caldură atât de grōznică precum n'a fost nici ocată mai mare cu acea, după mărturisirea țeranilor din Măcin. Mi-s'a spus sēra cumcă a fost peste 40 gr.

Mai prodigiōsă recoltă am avut în acea dī pe șesul (platoul) Măcinului, carele de pe cōsta muntelui ni sē înfătoșă ca un pré frumos tapet, la care am remas uimiți. Nu fu dară nici o mirare dēcă, de și obosiți și setoși, sub această impresiune pitorescă, începurăm a ne innaltă în regiuni poetice. Amicul meu improvisă numai decăt:

Cămpu-i plin de floricele
Dar nici una dintre ele
Nu-i ca chipul mândrei mele.

Aceste trei versuri ne au dat material destul de bogat pentru a ne băgă în o discusiune lungă. Cămp cu flori, chipul mândrei, amor, credință, însurație și altele, sunt atâtea teme asupra cărora se pōte vorbi atât de mult. Ce norocire pentru noi căci începēnd această conversație, am mai uitat din suferințele fisice, de căldură, ostenelă și sete și în urmă și fōmea.

Sōrele sfintise de mult și noi tot mai ierborisam pe șesul Măcinului.

— Se plecăm frate! căci ne apucă nōptea și sūntem departe; — imi dīse amicul; și pornim înapoi. Însē pe alt drum nu pe care am venit. Spre bucuria noastră ne ajunse un car turcesc în care se aflau trei bărbați. Ne am rugat se ne iee și pe noi și ne-au împlinit dorința. Însē vai de căruțatul nostru.

Căruțele turcești nu sunt construite ca ale noastre.

(A urmă.)

Dr. A. P. Alexi.

Ceva despre musică.

Care dintre voi iubite amice și cetitóre nu ați fost de multe ori încântate de doinele clăcanilor rentorcându-se dela lucrul obositor? care nu a-ți fost frapate de sonorile melancolice ce resună adese ori în serile frumoase de veră de pe vârful stâncilor din fluerul păstorului? care dintre voi nu ați simțit ivindu-se în piepturile vóstre simțeminte plăcute auzînd orchestrul ce ve însoția pașurile preumblându-ve prin grădină ori în alte locuri publice, séu ve tređiá din somn ca prin un vis la o serenadă a ąilei onomastice?

De unde provin? ce le produce și stérnește aceste simțeminte de plăcere, ce este adeca subiectul acestora? veți răspunde fără întârziare: musica.

Da! musica e acel dar a naturei care ne trezește în suflet ca și în rațiune simțeminte până acum necunoscute.

Dar acum vin la întrebarea că ce e musica?

Știu că de și tóte o iubiți, la tóte ve place a ve ocupa cu ea, știu ąic din esperință că la întrebarea că ce e dar musica, arare ori a-ți ajuns. Despre acesta mai puțin ve-ați cugetat. Me voi încerca deci prin câteva liniamente a espune părerile mele despre esența ei.

Musica este limbagiul cel mai nobil al inimei; precum exprimă limba ideile sufletului așa exprimă musica simțemintele inimei, ea exprimă plăcere și neplăcere, curagiu și timiditate, blândețe și iritațiune. Nici o artă nu nobilitéază așa inima și spiritul ca arta muziceii. Grecii au numit-o arta muselor.

Cultura unui popor o arată artele mai bine. Artă dar trebuie se o cultive ori-care popor, care voiește a se numérá între popórele culte, și asta nu numai pe terenul poesiei, și al artelor plastice, ci și pe terenul artei musicale. Înse durere că la noi artă acesta nobilă e încă în stare primitivă. Noi nu avem piese classice (cu variațiuni) ca Germanii, Francezii și Italianii. Și pentru ce nu? Causele și piedecile sînt multe. Voi spune la acest loc câteva dintre ele.

Prima este, că la noi mai nimenea nu se ocupă serios sê o studieze fundamental, ci numai superficial și numai pentru că e moda. E moda sê ai fortepian în salon, sê joci vre-o câteva valsuri, polce, și alte piese moderne. Înse cum? la acea nu cugetăm. A joca pe pian a devenit o epidemie; care nu jócă, nu se ține între cele culte.

Sërmană cultură!

Pentru ce nu ne luminezi o dómne sê recunóscem și noi odată cât e de fármecátóre artă musicală decă e pëtrunsă, decă o cunóscem fundamental, și ierăși cât de spinósă și grea e calea care ne conduce la cunoșcința ei. Artă muziceii stă din diferite ramuri dintre cari înse de presinte cãntarea și fortepianul sînt mai favorisate. Și fiind că pentru cãntare nu are fie-cine vóce, nici e lăžită așa tare ca fortepianul.

Pe fortepian astăđi jócă fie-cine ori are talent, ori n'are, ori șcie ceva ori nu șcie — numai sê pótă ąice că jócă. Și mult pécătuesc aceia în contra Deului Apollo, cari jócă fără de a pricepe musica. Ca o piedecă pentru care la noi înaintarea în musică merge cu pasi de melciu se póte considera și acea că sînt în societatea nóstră românescă unii indiviđi pedanți cari urése musica classică germánă precum e: a unui Beethoven, Mendelsohn, Mozart și alții și prin orațiile

lor contra acestor artiști renumiți de ném străin disgustă și pré musicalii cei puțin cari i avem, de a studiá mai departe musica classică. Atari pedanți sînt îndestulii decă aud „Frunđă verde“, înse la acea nu gândesc că decă nu vom studiá clasicii străini nu vom înaintá nici odată; decă nu vom studiá tóte nuanțele fine ale muziceii classice, general-bas-ul séu harmonia muziceii ce numai dela străini ni le putem énsuși, nu vom puté nici odată ajunge la un grad mai înalt al culturei musicale.

Melodiile și arile nóstre românești sînt mai avute în frumsețe decăt ale ori-cărei națiuni, înse nu sînt culese, nu sînt puse pe note. Acesta este a treia piedecă, pentru care de și sîntem avuți în acesta privință — nu putem rivalisá cu alte popóre.

Nu, repet, pentru că avem fórté puțin musicalii cari sê se ocupe serios de artă muziceii, sê le culégă, apoi sê le verse în piese de concert și classice.

Dóră ar fi ajuns Romanii cei vechi la o putere așa mare și la o cultură în grad așa de înalt decă nu ar fi invéțat mult dela Grecii? E dară că nu? Așa nici noi nu vom puté avé musică classică românescă până nu vom studiá mai ántai pe clasicii străini. De altă parte nu vom avé piese de salon și dulci la sunet cari sê te încante, până va fi componerea și culegerea melodiilor nóstre în mâna străinilor, cari atrași și răpiți de farmecul acelor melodii sublime și minunate au început a le studiá, iér după acesta, schimbându-le puțin haina lor românescă, le presintă lumii de ale lor originale. Cu durere trebuie sê recunóscem și acea că piesele ce le avem vre-o câteva mai de însemnătate ca și „Carneval de București“, „Rapsodie Romain“, „Cãntecul Pãstorului“ sînt de străini: de Lorenc, Sipos și Sipek.

În musică se arată și caracterul omului. La esecutarea unei piese poți studiá caracterul esecutătorului. Cu cât e cineva mai blând și mai nobil la caracter cu atâta esecută o piesă mai lin și fără șgomot și din contră.

Ba ascultând o piesă, poți judecă după esecutarea ei, că esecutătorul amorisat e séu ba? Veți fi în stare a cunóște un secret chiar, acel secret ce naște atâta curiositate:

Dar știu că veți zimbí la afirmarea asta a mea și veți întrebá, cum se póte acea? Ve rog sê fiți numai cu atențiune când jócă cineva pe pian și veți observá, decă va joca sentimental, sigur e amorisat, pentru că numai un amorisat póte joca cu simț și melodios, pentru că acela íș exprimă dorințele și simțemintele tainice ale inimei.

Amorul are mare influință asupra muziceii; și din contră musica asupra amorului.

Sê luăm numai de exemplu pe Beethoven „regele muziceii“. Piesele lui, cari le a compus sub impresiunea amorului, ce a simțit din momentul când a vėđut pe contesa Iulia Guicardi, sînt cu mult mai sentimentale și mai melodióse, decăt acele pe cari le-a compus mai nainte și în bėtrãnețe când au devenit misantropul cel mai mare.

Cine nu cunóște renumita sonată Cis-moll a lui Beethoven? ce au dedicat-o unicului seu ideal Iulia, eleva sa.

Cine nu cunóște sunetele triste și pline de fantasié ale acestei sonate ca și ideile tinérului amorisat, care plutind cu naina pe marea lină întru întunecimea nopții, cugetá la mirésa-i lásatá departe.

Sonata asta ne tãlmăcește mai viu simțemintele „regelui muziceii“.

Odată la o óră când invéță Iulia sonata Cis-moll, ąise cãtră Beethoven:

— Nu te-ai preumblat la razele lunii pe o regiune încântătoare când ai compus sonata asta ?

— Ba, da, cugetând la vocea-ți sonoră, mi-a dictatu-o inima pentru tine iubită, — răspuse Beethoven și uitându-și de sine se aplecă și sarută părul de mătășă a Iuliei, fără a fi observat că ușa se deschise și pe prag stetea mama și mirele Iuliei. Acésta au fost ora ultimă de lecțiune ce-au dat în casa contelui Guiccardi.

Și la muzică e așa ca și la poezie, nu însădar că sînt surori. Cine ar pute compune s'eu scrie ceva frumos și cu simț decă nu ar fi s'eu nu ar fi fost amorisat vre-odată ?

Dar muzica încă are mare influință asupra amorului.

Câte casuri s'au întemplat că numai prin muzica farmecătoare s'au atras două inimi până atunci reci s'eu două inimi de tot străine una de alta.

Ietă aici numai un cas.

În vécul trecut n'au fost fortepianul așa de lătit ca în vécul nostru atunci a fost harfa forte favorisată. Marquisa Teresia Fontenay eră artistă în manuirea harfei.

Când a erupt revoluția din 1793 în Franția, Teresia cu soțul ei voind să fugă în Spania la tatăl s'eu, contele Cabarrus, a devenit prinsonieră. Dar nu dispăruse de pe față sa nici în prinsore zimbetul ei care încântă și farmecă atât pe femei cât și pe bărbați; ea apărea între consuferitorii ei ca un ânger consolător. I-au lăsat însă instrument favorit harfa, ale cărei corde în toate serile le atingeau cu degetele ei frumoșe, și corțile harfei dedeau sunete subline cari ca muzica sferelor mai înalte trecând peste urmele suferințelor amuțiau vaietele desperării și suspinele fricei de mörte. Așa a véduț-o Tallier filosoful serios și un membru celebru al conventului național, fără ca Teresia să-l fie observat. La lumina debilă, ce sórele apunător reversă în sala spațioasă a temniței, a zărit-o bărbatul farmecat.

Ca și musa muzicii incungiuată de rațele gloriei, ședea Teresia îmbrătosind harfa, pe un scăunel și la picioarele ei două ființe încântătoare, cari s'eu două flori sub furtună.

Încă în demineta următoare scrise Tallier marquisei Fontenay o epistolă în care își declară amorul ardător promițendu-i libertatea și oferindu-i și mâna tot-odată.

Femeia frumoșă numai sub condițiunea aceea i-a primit ofertul decă va eliberă și pe consótele ei pe cetățenele Recamier și Iosefina, véduva generalului Beauharnais.

Și nu peste mult toate trei amicele s'au rentors în lumea aceea de care de mult au abdis. Teresia ca soție iubită a lui Tallier (marquisul Fontenay a murit mai înainte în Spania); Madame Recamier ca o damă mai drăgălașă a Parisului ca să fericescă și să fie fericită, ier Iosefina Beauharnais . . . să fie împărătesa Franciei. Așa influință are dară muzica asupra amorului.

Să mai aduc vre-o câteva esemple? ori să mai analizez influința muzicii asupra amorului?

Acésta aș pute-o face într'un tractat mai lung despre muzică; ce însă nu mi-a fost scopul de astă-dată.

Terminez dar apelând la tot sufletul românesc iubitor de arta muzicii: să culégă muzica românescă de prin toate p'eturile poporului și apoi studiând clasicii altor națiuni — inaintate pe terenul musical, să compunem piese românești pentru salóne și concerte după toate formele și regulele artei musicale. Să ar'etăm lumii ce avuție zace ascunsă în sinul némului nostru, cum șefie vorbi inima poporului român.

Să cultivăm arta musicală, și în particular, muzica noastră națională, pentru ca să putem rivalisă cu alte națiuni a căror muzică e mai dezvoltată; și numai atunci noi cari iubim și ne ocupăm de muzică pute dice: „Avem și noi o adevărată cultură musicală“, numai atunci va fi pianul la locul seu în salónele românești, altfel va rămâne o mobilă la modă, o satiră amară pentru cultura noastră.

Petronela Mișiciu.

D e l a S i n a i a .

— 28 iulie.

Scriu acestea din valea romantică a Prahovei, vale de care însuși s'erbătorii Alpi ar fi mândrii. De câteva zile me gălesc în orașul răsărit peste nópte ca prin farmec, în Sinaia spriginită în uriașul Bucegi, umbrită de codrii, recorită de undele grăbitore a Prahovei, și împodobită de tot ce România are mai bogat și mai ales.

Nu poți socoti, iubită cetitoare, câtă recóre simte la inima lui Românul ungurean, când scuturând povara grea a traiului nostru afurisit de acasă, în calea sa cătră țera unde toate sînt românești, ajunge la Predeal.

Un aer mai blând, o lume mai luminóasă pare că i se deschide înainte; ómenii sînt mai altfel, ceriul mai senin, însuși inima din el par că a intrat în elementul ei, căci tot ce o ocolesc, i grăbeșce bătaia. E dulce a auđi cel dintăiu funcționar vorbindu-ți în limba ta, e frumos a vedé cele dintăi hotară românești și de 10 ori ademenitor a vedé cel dintăi căciular cu cușma lui, stănd cu mâna pe armă de sentinelă țermurilor românești.

Dar la ce să-ți mai stric inima iubită cetitoare, dta ești fericită ori unde ești, nu ca noi bărbații cărora pretinii dela cărmă ne au făcut traiul amar însuși în moșia noastră. Am avut de gând se ți spun despre Sinaia și ietă me trezesc povestindu-ți, ce am simțit intrănd în țera unde românul e acasă; așa se întemplă când te dai după inima. Se ți vorbesc dar din Sinaia!

Acésta descălecătoare românescă, cum potrivit a poreclit-o dl Urechie, e asezată pe ripa înaltă a Prahovei, ce se restogoleșce sgomotósă prin valea sa țermurită de 2 părți în doi munți înalți acoperiți de vechi codri cetinați. Ea se gaseșce pe țermul drept a Prahovei, în gura unei infundături virită între stâncosul Bucegi și muntele din potrivă ce se înalță paduros în spre miédădi, ier peste Prahova în față un alt șir de munți înalți cobóră în spre sud.

Gura acestei infundături romantice e acoperită de vile bogate în toate stilurile cunoscute. Sus sub Bucegi e mănăstirea, și de aci în jos vilă de vilă se întrec în frumșetă și luc. Unele în pola munților, altele pe lângă drumul de țeră și ier altele pe ripa Prahovei. Una se pare o stâncă naturală în stilul ei romantic, alta un palat roman și ier altele zidite în stil de renaissans se par aduse din orașele apusene.

Aici e lume multă și elegantă, și ar fi și mai multă, decă lucsul cel cumplit a boerilor români, care i urméză ori pe unde trec, nu și-ar fi făcut, cum se pare, și aici un cuib statornic. În birturi e o scumpețe grozavă, încât ascultând socotela din gura unui chelner neamț îți vine se cređi, că n'auđi bine. Ásta e un păcat a Sinaiei, care împedecă multă lume, a o cercetă, și care o face o descălecătoare esclusiv boerescă. Cu toate estea însă vilele toate sînt cuprinse, și hotelele ticsite de cei ce vin și trec pe aici. În zilele trecute chiar au fost aici drul Marcovici, colonel Algiu, ministrul Urechia, general Davila și alții cari au venit cu ocaziunea inaugurării unei școli primare micste, după

zelul Asilului „Elena Dómnă“. Inaugurarea a avut loc mercuri la 14/26 iulie cu multă pompă, asistând un public numeros.

Dintre persoanele mai înalte au fost de față, general Davila, acest generos patriot român, atât de devotat instrucțiunii, și interesat de toate cauzele naționale, care în anul trecut a luat parte și la adunarea Asociațiunii transilvane la Sibiu. Curtea a fost reprezentată prin dșóra Ghica și Gradișteano, dame de onoare a M. S. Regina, și toate dșórele din suită. Dna Angelescu femeia generalului, adjutanții M. S. Regelui, cu un cuvânt toate notabilitățile Sinaiei. Un număr mare de băieți sub conducerea profesorelor asilului „Elena Dómnă“, au venit anume dela București ca să asiste la acesta sêrbătoare națională.

Domnul ministru al instrucției Urechia, după isprăvirea serviciului divin a pronunțat un frumos discurs, aplaudat cu entuziasm, din care estrag următoarele pasaje :

„Sunt puțini ani, împinsă de dorul frumosului, trecu p'aici o femeie . . .

„Nu o Dómnă! me înșel; mai mult : Carmen Sylva! Farmec al tronului; ea simți farmecul pădurilor guralive și dise : „Ce loc frumos! uite, brădul urcă gândul pe calea Ceriurilor; Bucegii cărunți grăiesc graiul minții străbune; Peleşul . . . Auđiți voi copile cari me încungiurați ce vorbăreț este Peleşul despre cele trecute vremi? . . . Ce bine este aci pentru cine cutetă?“ (aplause.)

Domnul Ghica i a înțeles dorul dice oratorul mai departe, și „cu bagheta farmecătoare, când este mâna solicitată de devotamentul cătră Tron și de iubire cătră țeră, dl D. Ghica a redicat într'o nôpte orașul Sinaia“ (aplause.)

Urméza apoi : „Îmi este dat mie, delegat al M. S. Regelui, se aduc la Sinaia semnul descălecătorei. Acest semn este Șcôla“.

Apoi adresându-se cătră copilele din institut dice așa : „Când veți șci carte, atunci veți puté cunôșce nu numai pe M. S. Regina Elisabeta, ci și pe Carmen Sylva“.

„Atunci veți dice Peleşului : Geaba, Peleşe, frumoșe povești spui, dici tu, dar le spui în limba, care o pricepe numai Carmen Sylva, pe când ea ni le talmăceșce noué cu grai ce lunecă la inimă de-adreptul“ (aplause).

„Fără de Carmen Sylva, nu eră Sinaia decât délul mănăstirei de colo . . . decă cu Carmen Sylva délul mănăstirei a devenit o nouă cetate de cultură națională, cine nu va cere ministerului instrucțiunii publice, se numéșcă cea dintăiu șcôla primară din orașul Sinaia : Șcôla primară micstă Carmen Sylva“ (aplause îndelungate).

Discursul se a sfîrșit cu „Sê trăiéșcă Majestățile Lor, trăiéșcă șcôla Carmen Sylva“ urmat de frenetice aplause și strigăte „sê trăiéșcă“.

Majestățile Lor încă sînt aici peste véră și locuiesc la mănăstire.

Între notabilitățile stabilite aici peste véră, se găseșce dl D'Alardo, ministrul Spaniei, generalul Mano cu dna și băieții, dnul și dna Boerescu, dna Seculici, care trăieșce într'un cerc restrins, delectându-l cu vócea sa frumoșă, dna și dșóra Zamfirescu, dna și dșóra Bourrelly etc. În o vilă nouă din vale locueșce princessa Panaiot Ghica cu cele 3 fiice frumoșe. În curénd are se soséșcă aici dnul și dna Sutzo, cari au anunțat intențiunea de a da serate în frumoșa lor vilă; publicul de aici se bucură înainte.

În zilele aceste s'a dat în casină un concert, la care a luat parte tot publicul din Sinaia. Dra Frigieri

cunoșcuta cântăreță italiană a adus frumoșe momente publicului recunoscător.

Toaletele damelor cea mai mare parte e costumul național.

Societate romănéșcă, oraș cu tot confortul, băi de apă rece, excursiuni în munți prin bradet, priveliști fără sémén și scumpete de desperat, ietă Sinaia !

La Sinaia sub Bucegi
Apa-i rece, codri verđi,
Romăncuțe chip ochiș
Nemți ce dau pungi chioriș.

I. S. Alesandrescu.

Î n b a i e.

— La ilustrațiunea de pe pag. 361. —

O damă surprinsă în momentul de plăcere și sfială când sare în baie.

Sculptorul frances Tabachi a șciut infățișă cu multă artă acest moment.

Pe lângă plasticitatea formelor corpului, a șciut potrivii pozițiunea când corpul își pierde echilibrul încât ênsuși privitorul simte momentul infățișat. Fața ei esprimă fidel plăcerea, cu care după o đî caldă, în așteptarea recórei e aprópe sê între în apă, ier sinul în nuansele sale drăgălașe arată sfielă, încât pare că resuflarea i pere.

Acésta statuă dragălașă a devenit renumită, și se găseșce mai în toate basarele orașelor mari.

P.

Literatura și arte.

Premii pentru piese teatrale. Primim cu deosebită bucurie șcirea că noul director general a teatrului Național din București, dl Gr. Cantacuzen își inaugureză întrarea în oficiu prin un pas merit a dá un mare impuls literaturii nôstre dramatice. Și anume : Direcțiunea generală a teatrelor din România dorind sê de pe viitor o mai mare impulsione literaturii dramatice, a decis, ca cu începerea din anul acesta chiar sê ofere două premiiuri, unul de lei 1400 și altul de lei 1000 pentru cele mai bune piese originale, dramă sêu comedie. Comitetul teatrelor spre a înlesni lucrarea dlor autori și spre a le lăsă tótă libertatea de acțiune, nu impune pentru operile ce se vor prezentă la concurs condițiuni nici de epocă, nici de numărul actelor, nici de felul scrierii pe care-l va voi autorii sê-l alegă, adeca : versul sêu prosa. Direcțiunea teatrelor va da însê preferință acelor piese care vor trată subiecte curat Romănești, puid în evidentă fapte eroice din istoria nôstră, glorificând virtuțile sêu biciuind vicuriile ce au bântuit ori bântue societatea nôstră. Manuscriptele ne subscrise dar avénd un moto spre a fi recunoscute, vor fi trimese la cancelaria direcțiunii teatrelor până la 31 octombre a. c. Pieseale alese vor fi jucate chiar în acésta stagiune și autorii lor vor puté profită, conform legeri teatrelor, afară de premiul oferit de comitet, și de suma de 10 la sută din întrările serale la reprezentațiunile acestor piese. Directorul general Gr. Cantacuzen.

Nr. 7 al Șeđetórei conține următoarele materii : Mêrul discordiei poveste de P. Ispirescu; D'aș avé . . . poesie de S. P. Dessean; Moldova în vécul al XVIII-lea de P. S. Aurelian; Părintele și copilul poesie de Iosif Lungu; Povestea lui Cocoș-roș de Elie Pop; Năravuri grecești de M.; Doine din popor adunate de V. B. Muntenescu; Timoteiu Cipariu biografie; Grădina de legume de M. A.; sub titula Gura Satului: Scrisorile

lui Păcală cătră Tândală; Gura Satului în șeșetore; Fericii sunt cei ce cred, poezie; Dicale românești din Ardeal adunate de Teodor Hirist; Minuni; Haid să ridem! Hodorosc și Trosc dialog; Șloim cătră Gloim; Ce e nou în țără? Ilustrațiuni: Portretul lui Timoteiu Cipariu; 4 caricaturi; Hodorosc și Trosc la sfat. Prețul pe un an 2 fl.

Scădere de preț! Pentru ca și cei mai cu puțin mijloce să-și poată cumpăra folositoarea și pentru ori ce economie casnică nedispensabilă: „Carte de bucate a bucătăriei române etc.” un volum gros de 667 de pagini în 8° broșată, scad prețul de boltă dela 2 fl. 50 cr. la 1 fl. 50 cr. și me rog de comande prin mandate poștale îndată cu banii. Cu trimiterea franco, cartea costă cu 25 cr. mai mult, așa dar 1 fl. 75 cr. v. a. Cu stimă *H. Dressandt* librar în Brașov.

C e n o u ?

Moștenitorul de tron Rudolf cu archiducesa Ștefania au sosit la 30 iulie în munții Hategului la vânătoare. Metropoliții români cu episcopii Mețian și Mihali au fost de față la întimpinare. Tot cu această ocaziune s'a prezentat moștenitorului de tron și o deputațiune românească din comitatul Unedorei în frunte cu dl advocat dr. Lazar Petco.

Hymen. *Dra Elena Davila*, frumoasa fiica a dlui general Davila, cunoscutul patriot român, și-a serbat logodna cu dl căpitan Perticar, adjutantul ministrului de resbel, în 30 iulie st. n. la Sinaia. — *Di Gavril Selagian*, cleric absolut din diecesa Aradului, a incredințat de soție pe dșora Lucreția Anca, fiica dlui Petru Anca preot în Timișoara.

Adunarea din Sighetul Marmației a Societății pentru fond de teatru român se va deschide luni și se va continua în ziua următoare. Un public numeros a anunțat din mai multe părți acurgerea sa. Ne putem dar aștepta la o adunare interesantă. Raportul nostru va urma în nr. viitor.

Asociațiunea transilvană. *Avis!* Onorabilii oșpeți, cari voiesc a lua parte la adunarea generală a Asociațiunii transilvane la Deș în 27 august 1882 și zilele următoare, sunt rugați a se însinua la subscrisul comitet până la 24 a lunei august 1882, ca să se facă dispunere pentru încvartirare cuvenită. Deș la 30 iulie 1882. Pentru comitetul de bună primire: August Muntean, președ. Petru Mureșan, secret.

Congresul bisericesc gr. or. din Bucovina s'a deschis în 14/26 iulie. Presidentul țerei bar. Alesani în calitate de comisar împărătesc a declarat congresul deschis și a invitat pe Metropolitul să ocupe presidul. Acesta în discursul seu a accentuat însemnătatea autonomiei bisericești și între aplause, a esprimat mulțămintă împăratului. La propunerea metropolitului, congresul a votat înaintarea unei adrese de mulțămintă împăratului.

Di dr. I. Felix, membru al Academiei române și professor la facultatea din București, va călători la Geneva, spre a lua parte ca delegat al României la congresul internațional de igienă și demografie statistică, ce se va ține acolo în septembrie a. c.

Petrecere de veră. Inteligența română din Sarmar va arangia o petrecere de veră în favorul fondului gimnasial din Beiuș în pădurea „Cserjés” de lângă Homorodul de mijloc la 28 august st. n. Comitetul arangiator e compus din domnii: Sigismund E. Catoea preș., Georgiu Berényi v.-preș., Traian I. Farcaș cas-sar, Georgiu Bolchiș controlor; membri: Coriolan Ar-

delean, Augustin Clintoc, Samuil Ciceronescu, Augustin Fázsy, Constantin Lucaci, Alesandru Millian, Aureliu Pelle, Corneliu Pelle, Georgiu Pop.

Institutul „Albina” din Sibiu a deschis la 1 august st. n. în Brașov o filială sub direcțiunea dlui Theochar Alexi. Această șcire e o adevărată bucurie națională; institutul „Albina” în timp așa de scurt a făcut pași mari, încât astăzi recunoșce trebuința unei filiale. Felicităm pe valoroșii conducători ai „Albinei”. Totodată înțelegem, că dl Petra-Petrescu casarul „Albinei”, dela Sibiu va trece la filiala din Brașov în aceeași calitate.

Catastrofa dela Reșinari. „Telegr. Rom.” ne aduce trista șcire, că înfloritoarea comună românească de lângă Sibiu, a fost mai total distrusă de o grozavă ruptură de nor. Daunele sunt așa de mari, încât numai după trecerea mai multor zile se vor pute recunoșce cu desăvârșire. Aproximative se dice că s'ar sui peste 300,000 fl.

Legea talionului. Diarele americane ne spun, că Statul Maryland a votat acum de curând o lege contra bărbaților care își bat soțiile. Această lege ș'a semnat de guvernator ș'a devenit esecutorie. Ea dispune că ori ce bărbat care își bate femeia poate să fie condamnat la închisore seu la bătaie cu biciul, seu la amândouă aceste pedepse d'odată, după cum va crede tribunalul, la discreția căruia este lăsată aplicarea acestei legi.

Au murit: Pantași Ghica, acest însemnat patriot român, care a luptat totdeuna și a remas credincios principiilor cari au adus după sine actualele progrese ale României. Densul a ocupat un loc destins în literatura noastră teatrală. Națiunea a pierdut mult într'ensul. Asupra vieții lui vom mai reveni. — *Elena Potorean n. Jula*, soția dlui Ștefan Potorean subjude în Czegléd, în Hălmagiu la 21 iulie, în etate de 23 ani. — *Carolina Ionescu n. Fodor*, soția dlui notar cercual din Banești, în Hălmagiu, la 22 iulie în al 17-lea an a vieții și după un an a fericitei sale căsătorii.

Deslegarea ghicirei de șac din nr. 26:

Domne sfinte, ce minune,
Am murit — și ier trăiesc;
Ier în sinul meu de june
S'a 'ncuibat un raiu ceresc,
Căci acum — acum iubesc!

Ioșif Vulcan.

Bine au deslegat-o domnele și domnișorele: Emilian Onciu n. Ciavoșchi, Iconia Borca, Elena Zacharia n. Daminescu, Eufemia Duma, Silvia Tamașdan, Iosefina Popescu, Maria Crișan, Iulia Muntean, Amalia Pop.

Premiul s'a câștigat de dșora Amalia Pop.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sərbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Duminea	25	6	† Adorm. S. Anei.	4 32	7 38
Luni	26	7	S. M. Ermolae.	4 34	7 36
Mărți	27	8	† M. Pantilimon.	4 35	7 34
Mercuri	28	9	A. A. Proh. și Nic.	4 36	7 32
Joi	29	10	M. Calnic.	4 38	7 30
Vineri	30	11	Ap. Sila și Silvan.	4 40	7 28
Sâmbeta	31	12	Drept. Eudochim.	4 42	7 26

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală nr. 274.